

Biodiverzita HZ SR

Ochrana biodiverzity HZ

Strategický plán spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 – 2027

Potreba: 6.5 Podpora chovu ohrozených plemien hospodárskych zvierat

Rozmanitosť druhov a plemien hospodárskych zvierat je jedným z kľúčov k adaptácii poľnohospodárstva v meniacich sa klimatických podmienkach, je základom rozmanitosti a kvality živočíšnych produktov, čím významne prispieva ku zvyšovaniu kvality života obyvateľstva. Týmto úlohami rozmanitosť hospodárskych zvierat prispieva nielen k plneniu Stratégie Biodiverzita 2030, ale rovnako k plneniu Stratégie Z farmy na stôl.

V meniacich sa klimatických a hospodárskych podmienkach je preto nevyhnutné podporovať chov ohrozených plemien hospodárskych zvierat. Tieto sa totiž v dôsledku nižšej konkurencieschopnosti dostávajú na okraj pozornosti chovateľov. Nerentabilnosť chovu týchto plemien vedie ku kríženiu, výmene zvierat za zvieratá iných špecializovaných plemien a v poslednom rade k ukončeniu chovu. No sú to práve lokálne plemená, ktoré majú dlhú tradíciu chovu na Slovensku, ktoré si vďaka nižšiemu selekčnému tlaku zachovali svoje pôvodné vlastnosti vrátane nenáročnosti, odolnosti a prispôsobivosti. V minulosti sme boli svedkami rapidného poklesu počtu zvierat týchto lokálnych plemien. Vďaka poskytovaniu finančných prostriedkov ako kompenzácie za nižšiu produktivitu sa však podarilo stavy týchto zvierat stabilizovať.

Ochrana biodiverzity HZ

Strategický plán spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 – 2027

Intervencie v záujme rozvoja vidieka

Intervencia: ENVCLIM(70) – Environmentálne, klimatické a iné záväzky týkajúce sa hospodárenia

70.09: Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

Podporenie chovu ohrozených plemien hospodárskych zvierat

Prispeje k naplneniu potreby podporou chovu a udržania ohrozených druhov zvierat, ktorých stavy klesli pod kritickú úroveň. Ich zachovanie prispieva k rôznorodosti plemien v rámci druhu často chovaných iba v príslušnom regióne.

Identifikáciu ohrozených druhov v SR z databázy FAO, databázy EAAP, národných správ o živočíšnych genetických zdrojov spracovalo Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav živočíšnej výroby.

Pôvodné plemená hospodárskych zvierat chované na Slovensku majú nižšiu úžitkovosť a podpora ju bude kompenzovať.

NARIADENIE KOMISIE (ES) č. 1974/2006 z 15. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)

PRÍLOHA IV

PRAHOVÉ HODNOTY PRE OHROZENÉ PLEMENÁ (UVEDENÉ V ČLÁNKU 27 ODS. 4)

Oprávnené druhy hospodárskych zvierat	Prah, pod ktorým sa miestne plemeno považuje za vystavené hrozbe, že bude pre chov stratené (počet plemenných samíc (*))
Hovädzí dobytok	7 500
Ovce	10 000
Kozy	10 000
Koňovité	5 000
Ošípané	15 000
Hydina	25 000

(*) Počet plemenných samíc toho istého plemena vypočítaný pre všetky členské štáty, ktoré sú k dispozícii na čistoplemennú reprodukciu a sú zapísané v knihe chovu stáda vedenej schválenou plemenárskou organizáciou uznanou členským štátom v súlade so zootechnickými predpismi Spoločenstva.

Podporenie chovu ohrozených plemien hospodárskych zvierat

Nariadenie vlády č. 3/2023 Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory na neprojektové opatrenia Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky

§10 Podpora na chov a udržanie ohrozených plemien hospodárskych zvierat

1. hovädzí dobytok – slovenský pinzgauský dobytok a maďarský stepný dobytok,
2. ovce – valaška pôvodná, zošľachtená valaška, cigája a askánske merino,
3. kozy – biela krátkosrstá koza a hnedá krátkosrstá koza,
4. kone – slovenský teplokrvník, hucul, furioso, nonius, slovenský športový pony, lipican, shagya-arab a norik muránskeho typu,
5. ošípané – mangalica

Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

Zoznam a počty čistokrvných plemenníc ohrozených plemien hospodárskych zvierat k k 31.12.2020.

Druh/Plemeno	Počet čistokrvných plemenníc registrovaných v PK	Počet plemenníc v ČŠ EÚ	Stav ohrozenosti podľa efektívnej veľkosti populácie (čistokrvné)
↑ HD / Slovenský pinzgauský dobytok	2 024	11 289 (AT, DE, IT)	Ohrozené
HD / Maďarský stepný dobytok	19	6 980 (HU)	Kriticky ohrozené
↑ Ovce / Valaška, pôvodný typ	907	1 797 (CZ, DE)	Ohrozené
↑ Ovce / Askánske merino	68	82 (BG)	Kriticky ohrozené
Ovce / Cigája	5 613	1 867 (CZ, HR)	Ohrozené
↑ Ovce / Zošľachtená valaška	8 175	--	Ohrozené
Ovce / Slovenská dojná	3 982	--	Ohrozené
Kozy / Biela krátkosrstá	708	2 140 (CZ)	Ohrozené
Kozy / Hnedá krátkosrstá	81	820 (CZ)	Kriticky ohrozené
Ošípané / Mangalica lastovičia	41	907 (HU)	Kriticky ohrozené
Mangalica blond	15	3992 (HU)	Kriticky ohrozené
Mangalica red	18	1 616 (HU)	Kriticky ohrozené
Kone / Slovenský teplokrvník	857	2 900 (CZ)	Kriticky ohrozené
↑ Kone / Hucul	133	2 002 (CZ, PL, DE, AT, HU)	Kriticky ohrozené
Kone / Lipican	165	2 606 (SI, AT, NL, IT, DE, CZ, HU, FR)	Kriticky ohrozené
↑ Kone / Nonius	28	920 (HU)	Kriticky ohrozené
Kone / Furioso	161	585 (HU)	Kriticky ohrozené
Kone / Shagya-Arab	154	1 657 (FR, HU, CZ, AT, BG)	Kriticky ohrozené
↑ Kone / Norik muránskeho typu	137	--	Kriticky ohrozené
Kone / Slovenský športový pony	84	--	Kriticky ohrozené

Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

- slovenský pinzgauský dobytok (v chove dojníc) 400 EUR/DJ,
- slovenský pinzgauský dobytok (v chove dojčiacich kráv) 200 EUR/DJ
- maďarský stepný dobytok 171 EUR/DJ,
- pôvodná valaška 200 EUR/DJ,
- Askánske merino, zošľachtená valaška, cigája, biela krátkosrstá koza, hnedá krátkosrstá koza 200 EUR/DJ
- slovenský teplokrvník, Hucul, Furioso, Nonius, slovenský športový pony, Lipican, Shagya-arab, Norik muránskeho typu 200 EUR/DJ,
- mangalica 340 EUR/DJ

Rozsah podpory podopatrenia je **27 250,00** DJ ohrozených plemien zvierat.

Orientačná finančná alokácia 6 000 000,00 EUR. Príspevok EU 3 802 200,00.

Pre stanovenie dobytočej jednotky pre jednotlivé kategórie zvierat sa vzťahuje prepočítavací koeficient podľa prílohy II k článku 9 odseku 2 vykonávacieho nariadenia Komisie.

Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

Spôsob stanovenia podpory

Platby poskytujú na základe ušlého príjmu z dôvodu nižších výnosov pri chove ohrozených plemien oproti chovu moderných úžitkových zvierat. Výpočet platby vykonala odborná autorita – NPPC- Výskumný ústav živočíšnej výroby.

Platby sa nebudú realizovať v úplnej vypočítanej výške.

Platby sú prepočítané na DJ pomocou zjednodušených koeficientov prepočtu podľa bodu 12 b) prílohy vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/2290

Koeficienty na prepočítanie zvierat na dobytčie jednotky

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2290

Druh	Vek/kategória	Koeficient
Hovädzí dobytok	menej než šesť mesiacov	0,4
	od šiestich mesiacov do dvoch rokov	0,6
	vyše 2 roky	1,0
Koňovité	vyše šesť mesiacov	1,0
Ovce a kozy		0,15
Ošípané	chovné prasnice > 50 kg	0,5
	ostatné ošípané	0,3
Hydina		
	nosnice	0,014
	ostatná hydina	0,03

Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

Podmienky podpory pre chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

- Príjemcovia podpory v rámci operácie Chov a udržanie ohrozených plemien hospodárskych zvierat sú počas trvania záväzku povinní udržať stav zvierat v minimálnom počte 1 DJ za oprávnené druhy a plemená zvierat.
- Meniť druhy a plemená hospodárskych zvierat nie je možné počas jedného roku záväzku.
- Zvieratá sú zapísané v plemennej knihe, alebo plemenárskej evidencii príslušnej chovateľskej organizácii v SR v súlade s národnou legislatívou. Potvrdenie o zápise sa predkladá platobnej agentúre pri podaní prvej žiadosti a priebežne k 15.1. nasledovného roka.
- Zvieratá sú chované na podniku v období od 1.5. do 31.12. roku (dočasné účasti do 14 dní na výstavách a súťažiach sú povolené). Obmeny, náhrady a stiahnutia sú hlásené PPA.

◉ **Súbory indikátorov**

- ◉ [Kľúčové indikátory](#)
- ◉ [Sektorové indikátory](#)
- ◉ [Indikátory zeleného rastu](#)
- ◉ [Indikátory efektivity zdrojov](#)
- ◉ [Indikátory stavu a ochrany biodiverzity](#)
- ◉ [Indikátory obehového hospodárstva](#)

[Databáza environmentálnych indikátorov \(Env@Dat\)](#)

Trendy v počte monitorovaných plemien hospodárskych zvierat chovaných v SR

[PDF](#) [Tlačiť](#)

🕒 **Dátum poslednej aktualizácie 25.08.2021**

Téma

Indikátory stavu a ochrany biodiverzity

Značky

Definícia indikátora

Indikátor hodnotí vývoj počtu aktívne monitorovaných plemien hospodárskych zvierat (HZ), ako aj vývoj počtu tradičných (pôvodných) plemien HZ chovaných v SR.

Jednotka indikátora

počet

[Metadáta](#)

Väzba indikátora k rozvojovým dokumentom a cieľom

Kľúčová otázka

Aký je vývoj v počte monitorovaných plemien hospodárskych zvierat?

Kľúčové zistenia

- ◉ V roku 2020 bol zaznamenaný najväčší počet plemien u oviec a hydiny, a naopak najnižší u kôz.
- ◉ Z dlhodobejšieho vývoja počtu plemien HO možno sledovať stabilnú situáciu, ktorá vychádza z faktu, že väčšina chovateľov dáva prednosť overeným plemenám (kombinovaným, špecializovaným). Iba malá časť chovateľov sa orientuje aj na import plemien, ktoré doteraz na Slovensku chované neboli a väčšinou slúžia pre údržbu krajiny a agroturizmus.
- ◉ Situácia pri ošípaných sa z pohľadu počtu plemien výrazne nemení, no na úrovni jednotlivých plemien ich veľkosti populácií klesajú. Ide o výsledok intenzívneho využívania komerčných hybridov pochádzajúcich z medzinárodných šľachtiteľských programov. Pri ovciach, kozách a hydine možno sledovať

Ohrozené druhy HZ SR slovenský pinzgauský dobytok

zdroj www.pinzgausky.sk/

Ohrozené druhy HZ SR

Koza biela krátkosrstá

zdroj www.ifauna.sk

Ohrozené druhy HZ SR

Koza hnědá krátkosrstá

zdroj <http://www.hospodarska-zvirata.cz>

Ohrozené druhy HZ SR

pôvodná valaška

zdroj www.biolib.cz

Ohrozené druhy HZ SR

Askánské merino

Zdroj: <http://www.wikiwand.com/en/Askanian>

Ohrozené druhy HZ SR

hucul

zdroj <http://sk.nztopolcianky.sk>

zdroj Pavel Machek, wikipedia

Ohrozené druhy HZ SR

slovenský teplokrvník

zdroj <http://sk.nztopolcianky.sk>

zdroj <http://www.rancbanat.estranky.sk>

Ohrozené druhy HZ SR

furioso

zdroj <http://www.rancbanat.estranky.sk>

Ohrozené druhy SR

nonius

zdroj Tommy Lieven, wikipedia

Ohrozené druhy HZ SR

slovenský športový pony

zdroj www.bazos.sk

zdroj <http://www.uniag.sk/SKOLA/POLNOHOSP/pol53/pol6.html>

Ohrozené druhy HZ SR

lipican

zdroj <http://sk.nztopolcianky.sk>

Ohrozené druhy HZ SR

shagy arab

Zdroj <http://sk.nztopolcianky.sk>

Ohrozené druhy HZ SR

norik muránskeho typu

Zdroj <http://www.johny.hucul.sk>

Zdroj http://www.agroporadenstvo.sk/zv/img/chov_koni3.jpg

Ďakujem za pozornosť.